

I. W PROWADZENIE

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań. W systemie realizacji polityki rozwoju **pełni rolę najważniejszego planu działania władz samorządowych**.

„Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020”, uchwalona przez Sejmik Województwa Łódzkiego w styczniu 2006 roku, zakładała skoncentrowanie działań prorozwojowych w 14 obszarach priorytetowych zgrupowanych w 3 sferach:

- w sferze społecznej: wiedza i kompetencje, jakość życia, polityka społeczna, społeczeństwo obywatelskie,
- w sferze ekonomicznej: dostępność, baza gospodarcza, społeczeństwo informacyjne, obszary wiejskie, rynek pracy, wizerunek,
- w sferze funkcjonalno-przestrzennej: system osadniczy, ład przestrzenny, tożsamość regionalna, ochrona środowiska.

Dzięki wykorzystaniu dostępnych środków finansowych, krajowych, jak i zagranicznych, możliwa była m. in. poprawa sytuacji w zakresie dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej regionu, rozwój nowoczesnej bazy gospodarczej oraz zwiększenie potencjału do tworzenia, dyfuzji i absorpcji innowacji. Stało się to podstawą budowania sprawnego rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu a także wpłynęło na wzrost konkurencyjności województwa w skali kraju.

Duże znaczenie prorozwojowe odgrywały również główne działania skierowane bezpośrednio do obszarów wiejskich m. in.: poprawa wyposażenia technicznego wsi i gospodarstw rolnych, wspieranie rozwoju produkcji rolnej, przemysłu rolno-spożywczego oraz stymulowanie działalności pozarolniczej i procesów restrukturyzacji obszarów wiejskich. Wpłynęły one na zmniejszenie różnicowań i wyrównywanie szans rozwojowych w województwie a także pozwoliły na efektywne włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwoju regionalnego.

Działania podejmowane w sferze społecznej, m. in. w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, kultury, sportu, turystyki i rekreacji a także kształtowania społeczeństwa obywatelskiego i wzrostu integracji społecznej, przyczyniły się do podniesienia poziomu wykształcenia mieszkańców województwa, podniesienia poziomu jakości życia oraz zmniejszenia skali wykluczenia społecznego i wzrostu poziomu aktywności społecznej.

W sferze funkcjonalno-przestrzennej realizowano główne działania dotyczące m. in. ochrony środowiska. Odnotowano poprawę sytuacji województwa łódzkiego przede wszystkim w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, co przyczyniło się do poprawy warunków życia mieszkańców regionu.

W „Strategii...” dużą rolę przypisano kształtowaniu tożsamości regionalnej. Na skutek podjętych działań m. in. w zakresie rewaloryzacji historycznych układów urbanistycznych i obiektów zabytkowych, wspierania działalności instytucji pełniących funkcje kulturotwórcze oraz instytucji nauki, różnorodnych przejawów życia kulturalnego oraz organizacji i ruchów regionalistycznych promujących tożsamość kulturową regionu, nastąpił wzrost stopnia identyfikacji mieszkańców z województwem.

Od 2006 roku w regionie łódzkim nastąpiła dynamizacja zmian w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Jednocześnie na szczeblu krajowym i europejskim pojawiły się nowe uwarunkowania formalno-prawne mające znaczący wpływ na dokumenty strategiczne opracowywane na poziomie regionalnym. Kolejny okres programowania polityki spójności (2014 – 2020) i nowe zasady finansowania wymagają nowego spojrzenia na region, podstawy jego konkurencyjności i atrakcyjności.

Przed województwem łódzkim stoją nowe wyzwania rozwojowe a nadchodzące lata będą kluczowe dla przyszłego rozwoju regionu i jego miejsca w Polsce i UE. Celem nadrzędnym jest trwały i zrównoważony rozwój województwa oparty na optymalnym i efektywnym wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów rozwojowych regionu w zgodzie z uwarunkowaniami zewnętrznymi. Głównym filarem tego rozwoju jest zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji. Silna, nowoczesna gospodarka oraz atrakcyjny rynek pracy są niezbędne dla zahamowania i odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych. Zakłada się, że do 2020 r. w województwie łódzkim nastąpi restrukturyzacja technologiczna gospodarki: w kluczowych dla rozwoju przemysłach regionu wdrożone zostaną nowoczesne technologie, pojawią się inteligentne specjalizacje gospodarcze pozwalające na budowanie trwałych przewag konkurencyjnych, nastąpi rozwój sieci współpracy a sektor badawczo-rozwojowy będzie odpowiadał na potrzeby gospodarki. Jednocześnie nastąpi wzrost znaczenia Łodzi jako prężnego ośrodka akademickiego ukierunkowanego na wzmacnianie potencjałów regionalnych. Przekształceniom w sferze gospodarczej towarzyszyć będą zmiany w sferze społecznej. Nastąpi rozwój kapitału społecznego i wzrost poczucia tożsamości regionalnej, mieszkańcy województwa będą stanowili aktywne społeczeństwo obywatelskie. Zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze wpłyną na zmniejszenie nierówności społecznych. Region łódzki stanie się jednocześnie miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia. Nastąpi rozwój sfery usług publicznych, poprawa stanu środowiska, zrealizowany zostanie sprawny system powiązań transportowych i infrastrukturalnych. Kontynuowane będą procesy rewitalizacji obszarów zdegradowanych, zapewnione zostaną wysokiej jakości przestrzenie publiczne, zauważalna będzie większa dbałość o ład przestrzenny. Przekształcenia w sferze gospodarczej i społecznej przyczynią się do prężnego rozwoju ośrodków miejskich oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Warunkiem niezbędnym dla osiągnięcia powyższych celów jest sprawne zarządzanie w sektorze publicznym. Zakłada się, że nowy okres programowania cechować będzie skuteczne zintegrowane planowanie strategiczne, zarówno na poziomie regionalnym i lokalnym oraz w układach funkcjonalnych, zapewniające efektywne wykorzystanie środków publicznych.

Strategiczna polityka rozwoju województwa łódzkiego do 2020 r. wskazana w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat i pozwoli na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców. Wpłynie na zdyskontowanie regionalnych potencjałów rozwojowych oraz przyczyni się do wzrostu znaczenia i konkurencyjności regionu na arenie międzynarodowej.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, wskazując wizję i misję oraz cele rozwoju województwa, pełni **rolę kierunkową** dla władz samorządowych województwa, jak również samorządów powiatowych i gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji, a także dla wszystkich mieszkańców regionu. Pełni również ważną **funkcję koordynacyjną** dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym. W warstwie diagnostycznej stanowi kompendium wiedzy o regionie, przez co pełni **funkcję informacyjną i promocyjną**.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przygotowana została z wykorzystaniem klasycznej metody budowania strategii rozwoju i zawiera:

- diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej województwa w kontekście krajowym i regionalnym, jak również europejskim, zakończoną analizą SWOT;
- trendy i główne wyzwania rozwojowe województwa do 2020 r.;
- cele polityki rozwoju województwa;
- strategiczne kierunki działań podejmowane przez samorząd województwa dla osiągnięcia celów polityki rozwoju województwa;
- źródła i instrumenty finansowe realizacji strategii;
- wskaźniki realizacji stanowiące podstawę dla systemu monitorowania.

Niezwykle ważnym aspektem programowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach strategicznych opracowanych na poziomie krajowym i UE z celami rozwoju regionalnego wskazanymi przez samorząd województwa. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 wpisuje się w założenia strategii „Europa 2020”, przyjętej przez Radę Europejską w czerwcu 2010 r. i wskazującej na trzy wzajemnie ze sobą skorelowane priorytety:

1. rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
2. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Cele rozwoju województwa łódzkiego są spójne z celami wskazanymi w krajowych dokumentach strategicznych:

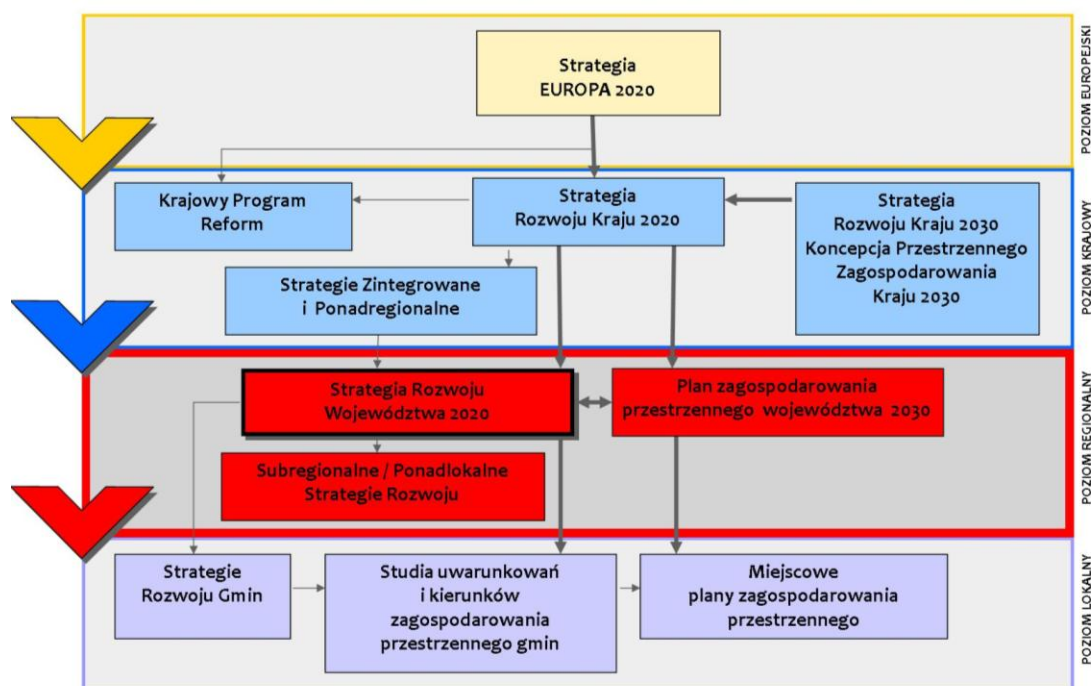
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: Polska 2030 - Trzecia fala nowoczesności z dnia 9 listopada 2012 r.,
- Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 przyjętej przez Radę Ministrów dnia 25 września 2012 r.,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie przyjętej przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.,
- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjętej przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r.,

oraz 8 zintegrowanych strategiach rozwoju. Pozwoli to na integrację działań i osiągnięcie efektu synergii w procesie realizacji poszczególnych polityk rozwoju na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest spójna z planem zagospodarowania województwa („Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Aktualizacja” uchwalony uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.).

Aktualizacja „Strategii...” odbywała się z uwzględnieniem uspołecznienia procesu budowania strategii. Przeprowadzono wiele konsultacji środowiskowych, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi.

Rys. 1. Powiązanie Strategii Rozwoju Województwa z dokumentami strategicznymi szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego (Źródło: opracowanie własne BPPWŁ)

Rys. 2. Podział administracyjny województwa łódzkiego (Źródło: opracowanie własne BPPWŁ)

